

BARBARA SKUCIŃSKA, WIESŁAWA MISZKE

MOŻLIWOŚCI PODNIESIENIA ROLNICTWA WYNIKAJĄCE Z POZIOMU KWALIFIKACJI LUDNOŚCI WIEJSKIEJ

1. Należy się liczyć z faktem, że dopóki dochody, warunki życia i pracy oraz status społeczny rolnika nie zbliżą się do poziomu innych zawodów — będziemy obserwować negatywną selekcję ludzi pozostających na wsi. Z drugiej strony, racjonalne wykorzystanie nowoczesnych środków produkcji w rolnictwie zależy w wysokim stopniu od kwalifikacji rolników. W tej sytuacji kształcenie rolników nabiera ogromnego znaczenia.

2. Trzeba podnieść poziom szkolnictwa podstawowego na wsi przez nadanie szczególnych przywilejów nauczycielom wiejskim, przede wszystkim legitymującym się odpowiednim wykształceniem. Obecnie w każdym roku kilkanaście tysięcy dzieci wiejskich nie kończy szkoły podstawowej. Trzeba wnikliwie przeanalizować przyczyny tego stanu i przeciwdziałać mu np. przez likwidację oddalonych szkół zbiorczych.

3. Powinno dążyć się, aby właściciele gospodarstw legitymowali się ponadpodstawowym wykształceniem rolniczym. Obecnie wśród rolników w wieku do 25 lat takie wykształcenie posiada około 1/4, natomiast w innych zawodach 2/3. Nasylenie kadry z wykształceniem zasadniczym na 1000 pracowników rolnictwa uspołecznionego również jest niedostatecznie i wynosi obecnie około 164 osób, a w przemyśle aż 286 osób.

4. Podstawą wykształcenia rolniczego powinny być technika rolnicza oraz dwuletnie zawodowe szkoły rolnicze organizowane przy technikach. Takie powiązanie obu stopni kształcenia ma na celu możliwie najlepsze wykorzystanie kadry i wyposażenia techników, zapewnienie odpowiedniego poziomu nauczania i stworzenie zachęty dla absolwentów szkół zawodowych do kontynuowania nauki w technikach. Tylko szkoły tego typu powinny nadawać uprawnienia do wykonywania zawodu. Wszelkie kursy i szkoły stacjonarne, zaoczne i korespondencyjne tworzone przy różnego typu przedsiębiorstwach rolniczych mogą mieć za cel przygotowanie do zawodu lub podnoszenie kwalifikacji, szczególnie rolników specjalizujących się w określonych dziedzinach produkcji — jednak dla zachowania jednolitego poziomu wymagań, uprawnienia zawodowe powinny nadawać tylko technika i prowadzone na ich bazie szkoły zawodowe. Dla rolników prowadzących samodzielnie gospodarstwa mo-

głaby istnieć możliwość zdawania wszystkich przedmiotów eksternistycznie, przy założeniu takich samych wymagań jak wobec absolwentów. Przygotowanie do egzaminów mogłoby odbywać się drogą samokształcenia, kursów, uczęszczania do szkół bez uprawnień itp. Biorąc za podstawę kształcenia rolników — technika i związane z nimi szkoły zawodowe, jest bardzo ważny, szczególnie staranny dobór nauczycieli oraz dobre wyposażenie tych szkół.

5. Ze względu na możliwość podejmowania różnych i zmieniających się specjalizacji w gospodarstwach nie należy dążyć do wąskiej specjalizacji szkół rolniczych. Tę funkcję powinny pełnić różne kursy, szkolenia itp. organizowane przez stowarzyszenia producentów lub różne przedsiębiorstwa rolnicze dla rolników związanych z nimi współpracą.

6. Wyższe studia rolnicze powinny znacznie podnieść swoją rangę przez:

a) zmniejszenie liczby studentów stosownie do posiadanej bazy lokalowej, wyposażenia i kadry. Jeżeli założy się, że absolwenci szkół średnich rolniczych o dobrym poziomie będą stanowić trzon służby rolnej — to absolwenci wyższych szkół rolniczych będą ograniczać się do instruktażu wyższego szczebla, zarządzania większymi przedsiębiorstwami rolniczymi itp. i w ten sposób zapotrzebowanie na liczbę osób z wyższym wykształceniem wyraźnie zmniejsza się;

b) staranny dobór kandydatów wyłącznie na podstawie wyników egzaminów wstępnych tak zorganizowanych, aby informowały nie tylko o wiadomościach, lecz również o uzdolnieniach kandydatów;

c) przedłużenie studiów do 5 lat;

d) gruntowną zmianę programów;

e) ograniczenie do minimum studiów zaocznych i wymaganie od kandydatów przynajmniej 5-letniej pracy w produkcji rolniczej;

f) rozwinięcie różnego typu kształcenia podyplomowego.

7. Doskonalić i uczynić bardziej dostępną fachową książkę i prasę rolniczą.